

17. 12. 2024

Vezměte, prosíme, na vědomí, že text článku odpovídá platné právní úpravě ke dni publikace.

Evropská unie schválila nová pravidla pro ESG ratingy

Na půdě Evropské unie byl schválen návrh nového nařízení upravujícího oblast ESG ratingů[1] (dále také jako „Nařízení“). Cílem Nařízení je zejména stanovit základní regulaci činnosti poskytovatelů ESG ratingů a požadavky k zajištění transparentnosti použitých metodik, standardů a postupů, což by mělo mimo jiné zvýšit relevantnost vzájemného porovnání a hodnocení zveřejněných ESG ratingů. Tento článek blíže popisuje základní pravidla, která Nařízení v této oblasti zavádí.

ESG rating

Jedním ze základních pojmů, které je potřebné si na úvod definovat, je pojem ESG rating. Dle Nařízení je ESG ratingem stanovisko či skóre, případně kombinace obojího, které posuzuje hodnocenou položku (typicky činnost konkrétních subjektů či finanční nástroje)[2] z pohledu environmentálních, sociálních, lidskoprávních a správních faktorů, a to včetně souvisejících rizik a dopadů na tyto faktory. Hodnocení například zohledňuje, zda posuzovaný subjekt či činnost významně nepřispívá k emisím CO₂ a dalším negativním dopadům na životní prostředí, zda je zajištěno spravedlivé odměňování nebo zda jsou nastaveny a uplatňovány mechanismy k eliminaci negativních prvků a faktorů v rámci dodavatelských řetězců (např. dětská práce, diskriminace, korupce).

Primárním důvodem pro pořízení ESG ratingů bývá obecně zájem investorů na získání podkladů pro investiční rozhodnutí či zájem subjektu, kterého se hodnocení týká, na posouzení rizik a příležitostí spojených s jeho činností.

Předmět, účel a působnost

Předmětem Nařízení je především stanovení pravidel a požadavků na poskytovatele ESG ratingů s cílem zajistit kvalitu a srovnatelnost vydaných ratingů napříč Evropskou unií. Potřeba stanovení alespoň základních pravidel vyvstala s ohledem na skutečnost, že ESG ratingy sehrávají pořád důležitější roli při rozhodování na kapitálových trzích, kdy jsou často využívány jako referenční údaje pro posouzení výkonnosti či rizik v oblasti udržitelnosti. Z důvodu neexistence, resp. nedostatečnosti společných pravidel v této oblasti se pak dalo očekávat, že jednotlivé členské státy Evropské unie přijmou odlišná opatření či přístupy, které by mohly vytvářet nežádoucí překážky a narušovat vnitřní trh. Účelem Nařízení tedy bylo mimo jiné předejít takovéto negativní situaci a stanovit jednotná pravidla pro lepší fungování trhu s ESG ratingy, jakož i umožnit jejich lepší využití v rámci vnitřního kapitálového trhu.

Jelikož mohou mít ESG ratingy značný vliv na fungování unijního trhu a důvěru investorů či spotřebitelů, je jedním ze základních cílů této nové právní úpravy zajistit vysokou úroveň jejich ochrany, a v této souvislosti rovněž přispět k boji s problémem tzv. greenwashingu a social washingu[3]. Existuje tedy veřejný zájem na tom, aby byly používané ESG ratingy nezávislé, systematické, dostatečně kvalitní a (v rámci možností) srovnatelné. Nařízení přitom navazuje na stávající unijní legislativu v oblasti udržitelných investic, zejména pak na nařízení o taxonomii[4], které stanovuje kritéria k určení, za jakých podmínek je investice považována za environmentálně udržitelnou, přičemž tato kritéria je možné využít i v ESG ratingu jakožto relevantní faktor či ukazatel výkonnosti.

Do působnosti Nařízení spadají primárně ESG ratingy vydávané poskytovateli usazenými v Evropské unii, přičemž na poskytovatele ESG ratingů usazené mimo Evropskou unii se budou tato pravidla vztahovat ve stanovených případech.

Nařízení se pak nevztahuje např. na soukromé ESG ratingy, které nejsou určeny ke zveřejnění či k distribuci, ESG ratingy vydávané finančními podniky pro interní účely, ESG ratingy vydané orgány, institucemi a jinými subjekty EU či orgány veřejné správy, pokud tyto ratingy nejsou komerčně publikovány či distribuovány[5].

Poskytovatelé ESG ratingu

Podle Nařízení je poskytovatelem ESG ratingu právnická osoba, která v rámci své činnosti na profesionálním základě vydává, zveřejňuje či distribuuje ESG ratingy. Provedení této činnosti bude nově podléhat povolení, jež vydává na základě žádosti poskytovatele Evropský orgán pro cenné papíry a trhy (dále také jako „ESMA“) jakožto orgán dohledu. Poskytovatelé ESG ratingů s vydaným povolením budou evidováni v rejstříku vedeném ESMA, který je veřejně přístupný.

Za účelem podpory malých poskytovatelů ESG ratingů[6] zavádí Nařízení dočasný režim, dle kterého mohou tito poskytovatelé po dobu až tří let využívat na základě registrace u ESMA zjednodušený režim, v němž se na ně nebudou vztahovat některé z povinností a požadavků stanovených v Nařízení. Další zvláštní režim Nařízení stanovuje pro poskytovatele ESG ratingů usazené mimo Evropskou unii[7].

Poskytovatelé ESG ratingů budou muset v rámci své činnosti dodržovat zásady a pravidla stanovená Nařízením, a to zejména za účelem zajištění integrity, transparentnosti, odpovědnosti a řádné správy při tvorbě, zveřejňování a distribuci ESG ratingů. Na základě nové právní úpravy bude nezbytné přijmout mimo jiné pravidla, systémy a postupy, prostřednictvím kterých bude možné nejenom zajistit plnění požadavků Nařízení, ale i efektivní kontrolu plnění těchto požadavků. V rámci snahy o eliminaci či limitaci případných střetů zájmů obsahuje Nařízení i omezení činností, které jsou poskytovatelé ESG ratingů oprávněni vykonávat (poskytovatelé např. nebudou moci vykonávat poradenskou činnost pro investory nebo podniky)[8].

V této souvislosti je důležité upozornit, že Nařízení zavádí povinnosti a požadavky rovněž ve vztahu k osobám, které se na poskytování ESG ratingů podílí, ať již jde o ratingové analytiky, zaměstnance či externí partnery na základě smluvní spolupráce. Ve vztahu k těmto osobám jsou stanoveny

povinnosti týkající se zejména zajištění jejich erudice a kvalifikovanosti, zajištění důvěrnosti informací, s nimiž při své činnosti nakládají a eliminace případných zájmů či obchodních styků, které by mohly vytvářet střet zájmů.

Základní požadavky na činnosti poskytovatelů ESG ratingů

Cílem Nařízení není přímo zasahovat do obsahu ESG ratingů či do metodik, které slouží jako podklad pro jejich vyhotovování. Nařízení v tomto směru pouze stanovuje základní zásady spočívající v důslednosti, systematičnosti, nezávislosti, odůvodnitelnosti, kontinuitě a transparentnosti, čímž je zajištěn tlak na kvalitu ESG ratingů ze strany jejich pořizovatelů či uživatelů. Právní úprava tedy např. nebude poskytovateli ESG ratingu přesně stanovovat, co musí jim používaná metodika obsahovat, stanoví ovšem povinnost tuto metodiku transparentně zveřejnit. Bude-li s ohledem na zveřejněnou metodiku vyplývat, že daný poskytovatel využívá pro vypracování ESG ratingu kvalitativně nedostatečnou metodiku, nemusí být jim vydávané ESG ratingy považovány za dostatečně relevantní, což může mít vliv na další obchodní příležitosti a uplatnění takového poskytovatele v rámci trhu ESG ratingů. Tato skutečnost pak může vyvolat tlak na zvýšení kvality používaných metodik.

Nařízení explicitně vymezuje požadavky na transparentnost a nezávislost (střety zájmů)[\[9\]](#). Poskytovatelé ESG ratingů budou povinni zveřejňovat jasným a zřetelným způsobem na svých internetových stránkách alespoň informace o užitých metodikách, modelech a klíčových předpokladech v oblasti ESG ratingu. V rámci uvedeného požadavku Nařízení rovněž určuje, aby faktory E (environmentální), S (sociální) a G (správní) byly uvedeny zpravidla samostatně, nikoli pouze ve formě souhrnného skóre. Pokud je však poskytován souhrnný rating, musí poskytovatel jasně stanovit váhy jednotlivých faktorů (například 33 % pro každý z faktorů E, S a G) a odůvodnit metodiku použitou pro jejich stanovení.

Ve vztahu k zajištění nezávislosti a vyloučení střetu zájmu stanovuje Nařízení požadavky ve dvou hlavních rovinách, a to preventivní, tj. nastavení systému k předcházení těmto rizikovým případům a reaktivní, zaměřené na řešení již vzniklých rizikových případů. Mezi základní nástroje, které mají být v této souvislosti ze strany poskytovatelů ESG ratingů implementovány, patří stanovení jasné organizační struktury s přesným vymezením povinností a úkolů, které mají být plněny a zavedení opatření k zajištění toho, že poskytování ESG ratingů nebude ovlivněno žádným stávajícím či potenciálním střetem zájmů.

Nezávislost a střet zájmů jsou přitom řešeny jak na úrovni samotného poskytovatele ESG ratingu, např. ve vztahu k rizikům souvisejícím s vlivem propojených osob či akcionářů, tak i ve vztahu k jednotlivým osobám podílejícím se na procesu vydávání ESG ratingů (tyto osoby např. nesmí být odměňovány nebo hodnoceny způsobem, jenž by mohl snižovat integritu příslušných procesů).

Zbylé základní zásady (důslednost, systematičnost, odůvodnitelnost, kontinuita) jsou v Nařízení adresovány prostřednictvím obecnějších požadavků a pravidel pro činnost poskytovatelů ESG ratingů. Jejich hlavním cílem je zajištění kvality prováděných procesů a hodnocení, jakož i věrohodnosti samotných ESG ratingů a v nich obsažených závěrů, a to mimo jiné za účelem

zabezpečení vzájemné porovnatelnosti ESG ratingů a relevantnosti takového porovnání napříč trhem z pohledu užití metodologie[10].

Dohled

Dohled nad dodržováním povinností vyplývajících z Nařízení bude vykonávat ESMA. Jeho činnost související s výkonem dohledu nad poskytovateli ESG ratingů by měla být financována a pokryta prostřednictvím poplatků účtovaných poskytovatelům ESG ratingů.

ESMA je oprávněn v rámci dohledu a kontroly plnění povinností dle Nařízení provádět např. obecná šetření či kontroly na místě, v rámci nichž může přezkoumávat podklady, předvolávat osoby zúčastněné na vyhotovení ESG ratingu či zapečetit provozní prostory nebo účetní knihy poskytovatele ESG ratingu. Pokud je zjištěno porušení Nařízení, může ESMA nařídít poskytovateli, aby ukončil protiprávní jednání, vydat veřejné oznámení, uložit poskytovateli pokutu či penále nebo mu pozastavit, případně i odebrat povolení k vydávání ESG ratingů.

Výše udělené pokuty může činit až 10 % z čistého ročního obrátu poskytovatele ESG ratingu. V případě, že poskytovatel odmítá součinnost (např. neúplným poskytnutím informací či nepodrobením se šetření) je ESMA oprávněn udělit poskytovateli ESG ratingu i penále na denním základě, a to až ve výši 3 % průměrného denního obrátu. Rozhodnutí o uložení pokutě či penále mohou poskytovatelé nechat přezkoumat Soudním dvorem Evropské unie, který může pokutu nebo penále zrušit, případně jejich výši snížit či zvýšit.

Účinnost Nařízení

Nová pravidla obsažená v Nařízení se začnou uplatňovat 18 měsíců po vstupu Nařízení do platnosti, tj. od vyhlášení nařízení v Úředním věstníku Evropské unie.

Závěr

Nařízení představuje další krok vpřed v rámci unijní legislativy v oblasti udržitelnosti. Doplnění právní úpravy v tomto směru bylo potřebné zejména s ohledem na nárůst důležitosti ESG ratingů a jejich dopady na přesun kapitálu jak v rámci investičního trhu, tak i v rámci jednotlivých podniků směrem k udržitelnějším činnostem. Hlavním cílem Nařízení je tak zejména zajistit, aby byly ESG ratingy zveřejňované v rámci Evropské unie srovnatelné, transparentní a dostatečně kvalitní, a to za účelem zvýšení úrovně trhu ESG ratingů a ochrany investorů a spotřebitelů. Bude tedy určitě zajímavé pozorovat dopady Nařízení (a dohledu prováděného ESMA) na předmětné trhy, jakož i způsob, jakým se s novou právní úpravou poskytovatelé ESG ratingů vypořádají.

Mgr. Lukáš Šmotlák,
advokát

Mgr. Michal Secký,
advokátní koncipient

Doležal & Partners s.r.o., advokátní kancelář

Koliště 1912/13, 602 00 Brno
Růžová 1416/17, 110 00 Praha 1

Tel.: +420 543 217 520
e-mail: office@dolezalpartners.com

[1] Nařízení Evropského parlamentu a Rady (EU) o transparentnosti a integritě činností v oblasti environmentálního, sociálního a správního (ESG) ratingu a o změně nařízení (EU) 2019/2088 a (EU) 2023/2859.

[2] Např. úvěry, kapitálové a kvazikapitálové investice, opce, futures, swapy, forwardy či emisní povolenky.

[3] Uvedenými pojmy se označuje jednání společností, které nepravdivým či zavádějícím způsobem zveřejňují informace o svých dopadech na životní prostředí či své sociální odpovědnosti.

[4] Nařízení Evropského parlamentu a Rady (EU) 2020/852 ze dne 18. června 2020 o zřízení rámce pro usnadnění udržitelných investic a o změně nařízení (EU) 2019/2088.

[5] K tomu viz např. čl. 2 odst. 2 Nařízení.

[6] Poskytovatelé splňující definici malého podniku či malé skupiny podle směrnice Evropského parlamentu a Rady 2013/34/EU ze dne 26. června 2013 o ročních účetních závěrkách, konsolidovaných účetních závěrkách a souvisejících zprávách některých forem podniků, o změně směrnice Evropského parlamentu a Rady 2006/43/ES a o zrušení směrnic Rady 78/660/EHS a 83/349/EHS, ve znění pozdějších předpisů

[7] K tomu viz čl. 10 a násl. Nařízení.

[8] K tomu viz čl. 16 Nařízení.

[9] Viz čl. 23 a násl. Nařízení.

[10] Chiu, Iris H.-Y. Regulating ESG Rating and Data Product Providers: Critically Examining EU Regulation through the Lens of Functional Regulatory Consistency. Cambridge University Press, 2024. Dostupné >>> [zde](#).

© EPRAVO.CZ - Sbíрка zákonů, judikatura, právo | www.epravo.cz

Další články:

- [Vnosy do společného jmění manželů a jejich valorizace v aktuální judikatuře Nejvyššího soudu a Ústavního soudu](#)
- [Právo na přístup ke kamerovým záznamům: střet GDPR, informačního zákona a praxe veřejných institucí](#)
- [Postoupení pohledávky na výživné jako novinka právní úpravy účinné od 1. 1. 2026](#)
- [Jak zahájit provoz mezinárodní letecké linky do České republiky \(EU\): právní požadavky pro aerolinky ze třetích zemí](#)
- [Mimořádné vydržení a vývoj judikatury Nejvyššího soudu](#)
- [Preventivně-sankční funkce náhrady nemajetkové újmy za porušení osobnostních práv pohledem Ústavního soudu](#)
- [Odštěpný závod zahraniční společnosti optikou NIS2: Jak správně určit velikost podniku?](#)
- [Zápis ochranné známky bez komplikací. Klíčem k úspěchu je kvalitní předběžná rešerše](#)
- [Zneužití práva na přístup podle GDPR](#)
- [Byznys a paragrafy, díl 31. - létající pořizovatel ve světle nového stavebního zákona](#)
- [Právní povaha sítě elektronických komunikací - režim náhrady škody](#)